

Науменко Н.С. Вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка засобами інформаційно-комунікаційних технологій / Наталія Науменко // Принадність вашого слова та імені безмежна у часі (до 160-річчя від дня народження В.Г. Короленка): матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю) / за заг. ред. М.І. Степаненка, Л.М. Кравченко – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. – С. 134-140

ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ В.Г. КОРОЛЕНКА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Наталія Науменко

м. Полтава

Невід'ємною частиною життя сучасного суспільства нині є інформаційно-комунікаційні технології. Сучасні освітні процеси орієнтовані на впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес за допомогою комп'ютерів, комп'ютерних систем, різних електронних засобів, аудіо-, відеотехніки, а також інфраструктура інтернет-технологій які забезпечують швидкий доступ до необхідних ресурсів.

Інформаційно-комунікаційні технології орієнтують навчально-виховний процес на досягнення високих результатів навчання студентів за рахунок зміни організації освітнього процесу в виші. Активне впровадження інформаційно-комунікаційні технології на заняттях з вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка підвищує інтерес студентів-культурологів, розвивають творче мислення, формує позитивно правильне ставлення до інформаційних знань та інформаційної діяльності, орієнтує на самовдосконалення з використанням інформаційно-комунікаційні технології, а також мультимедіа та Інтернет ресурсів, адже інформаційні технології відкривають студентам в зручній для них час доступ до величезної кількості інформації, за допомогою якої вони зможуть підготуватися до навчальних занять, без відвідування бібліотек, архівів, дізнатися цікаві факти з культурологічних тематик.

Питанням впровадження та ефективної реалізації засобів інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі вітчизняних і зарубіжних навчальних закладів присвячено чимало досліджень. Особливо аспект використання сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі висвітлено у працях В. Бикова, Б. Гершунського, Р. Гуревича, О. Довгялла, К. Доулінга, Ю. Жука, Г. Кедровича, В. Клочка, М. Лапчика, І. Мархеля, Ж. Меншикової, І. Роберта, О. Співаковського та інших.

Проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес полягає в тому, що це складне педагогічне завдання, яке вимагає рішення цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, технічних вимог: впровадження науково-методичного забезпечення і завдань інформатизації освітнього процесу; підготовка педагогічних кадрів до використання методів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі вишу; розробка методик використання інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення навчального матеріалу з відповідної теми і здійснення підготовки студентів до подальшого використання сучасних засобів навчально-пізнавальної діяльності [2].

Сучасними вченими визначено, що головною причиною недостатньої ефективності використання інформаційних технологій є: відсутність конкретних методик та їх ефективних описів використання в навчальному процесі; дисгармонія між існуючими програмними методиками і сучасними формами навчання; недостатня кількість часу на проведення експериментів, досліджень за допомогою комп'ютера для подальшого застосування досвіду в аудиторії; дуже швидке моральне старіння інформаційно-комунікаційні технології.

Застосування сучасних цифрових та мережних технологій може прискорити темпи інформатизації освіти, проте виходячи із статистичних даних, регулярний доступ до Інтернету в нашій державі дорівнює 11%, тоді як у

Європі цей показник становить 50-80%, у Балтії (30-50%) і навіть у Росії (15,5%) [5, с. 146], що свідчить про те, що сучасна національна освіта має низьку готовність до практичного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, і низький рівень комп'ютерної культури молоді, що приводить до обмеження інформації навчально-виховного процесу. Проте нині комп'ютер та доступ до Інтернету має практично кожна родина, а технології мають великий вплив на дітей різного віку про що свідчать проведені опитування серед молоді. Так 80% респондентів стверджують, що використовують комп'ютер в ігрових цілях, інші 78% – з метою пошуку інформації для підготовки до занять, та 20% – для онлайн-спілкування з друзями. Це свідчить про те, що інформатизація суспільства буде орієнтувати і впливати на освітні процеси [5, с. 147].

Тому на наш погляд, вивчення літературної спадщини з використанням можливостей комп'ютерної техніки є одним із перспективних аспектів. Сучасні інтернет-технології надають можливість студентам при вивченні літературної спадщини В.Г. Короленка ознайомитися з необхідними статтями, роздрукувати повний текст будь-якого твору В.Г. Короленка, а також переглянути ілюстрації до твору, прослухати аудіокнигу або переглянути невеликий відеофрагмент твору для кращого його розуміння. Особливо популярні серед студентів, які використовують інтернет-технології, сайти, які містять біографічні відомості про В.Г. Короленка та його родину й оточення. Інтернет відкриває широкі можливості перед студентом через велику кількість ресурсів: критичні статті, тексти творів, що вивчаються, історію епохи, персоналію тощо. Дидактична цінність інформаційно-комунікаційних технологій полягає в тому, що вони мають прямий вихід на суміжні поняття, які допомагають студентові зрозуміти матеріал, а також дати оцінку тому, що вони вивчають. Адже за допомогою інтернет-технологій він може звернутися до словників, підручників, щоб швидко і зручно зрозуміти мову твору, епоху в яку написано твір, культуру і світогляд попередніх поколінь. Шляхом уніфікування методів сприйняття інформації, студенти можуть повністю зануритися в дані ресурси для вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка [3].

Варто зазначити, що одним з перших кроків до інноваційних методів у навчанні став показ на DVD фрагментів творів В.Г. Короленка, а саме екранізованої повісті «Сліпий музикант», знятого на Київській кіностудії імені О. Довженка режисером Т. Лукашевич у 1960 р., та фільм К. Муратової «Серед сірого каміння», знятого за повістю В.Г. Короленка «В дурном обществе». Перегляд фільмів і освітніх відеопередач на заняттях, використовується для того щоб студент міг навчатись як користувач фокусуючись на тексті з твору, при цьому дії його направляються через кожну сцену, використовуючи допоміжні аудіо уривки і відбувається пряме включення у активний освітній процес. Так наприклад, презентація та структура вивчення Короленківських творів із використанням DVD розпочинається з вступної промови викладача до аудиторії, другим етапом є театральна версія, яку переглядають студенти орієнтуючись на коментарі викладача, третій етап – це перегляд науково-документального кінофільму з викладацькими коментарями, а заключними етапами є аналіз викладачем та студентом-культурологом сценарного матеріалу та вивчення мови твору, особливості роботи режисера, акторів, сценаристів, що сприяє практичному втіленню завдань з курсу режисури.

У ході вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка необхідною умовою є ілюстрування матеріалу, адже студентам значно легше сприймати великий об'єм інформації, тому було дібрано ряд інформації, яка дозволяє вивчити традиції пов'язані з епохою Короленка та його творчістю; переглянути широкий ряд матеріалів рухливих зображень, який включає в себе екранізації творів В.Г. Короленка і відеозаписи театральних вистав, а також спробувати себе в ролі актора та режисера. Студенти мають можливість переглядаючи фрагменти кіноповістей Короленка порівнюють їх, виявляють особливості гри акторів, настроїв, переданий акторами глядачеві, а також відчуті себе режисерами-постановниками чи художнім критиком певного художнього матеріалу, що формує у них уміння менеджера арт-проектів, який буде усвідомлювати особливості роботи з акторами, режисерами, сценаристами тощо [5].

Нині існує багато освітніх інтернет-порталів, які містять у собі ресурси з навчальними матеріалами щодо епохи, біографії та творчості В.Г. Короленка, де можна знайти необхідну інформацію як для студентів, так і для викладачів. Наприклад, за творчістю В.Г. Короленка, достатньо методичних розробок, де включені плани занять для викладачів, ілюстрації, завдання і навчальні тести для студентів, які можна використовувати, як на заняттях з літератури та й у самостійній роботі.

Враховуючи актуальність проблеми, в нас було розроблено мультимедійну енциклопедію присвячену В.Г. Короленку, яка надає студентам можливість ознайомитись з епохою кін. XIX - поч. XX ст. та творчістю великого гуманіста, а також перевірити свої знання за допомогою тестів та інших креативних завдань. Матеріал подається компактно, тому студент та викладач може використовувати інформацію, яка представлена навчальним текстом, системою контролю знань, термінологічним словником, графічними зображеннями, відеофрагментами, у зручній для них формі.

У ході аналізу нами визначено, що низьку інтерактивність на заняттях мають аудіо-візуальні носії (друковані матеріали, аудіо-, відеокасети), середній ступінь мають комп'ютерне навчання та асинхронна електронна пошта, а високий ступінь інтерактивності займають відеоконференції у режимі он-лайн [5]. Тому доцільно зазначити, що інформаційно-комунікаційні технології можуть використовуватися у всіх формах та видах навчання: індивідуальне (викладач має можливість персонально працювати з кожним студентом, враховуючи індивідуальні здібності їх знань, умінь та навичок); диференційоване (дозволяє обирати студентам необхідні варіанти навчальних завдань певної складності й кількості та у такій послідовності, що відповідають їх пізнавальним можливостям); інтенсифіковане (наявні різні засоби презентації навчального матеріалу, його структурування з широким залученням інтерактивних видів і форм робіт) [4].

Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення літературної спадщини допомагає вирішенню таких завдань:

зацікавлення творами Короленка сучасної молоді (тут діє такий методичний прийом, як «перенесення» зацікавлення з одного предмета на інший, тобто при вивченні творчої спадщини гуманіста засобами новітніх технологій варто спиратися на інтерес сучасних школярів до комп'ютерів, зокрема до різноманітних комп'ютерних програм); унаочнення навчального матеріалу (за допомогою комп'ютерної медіа теки можна поєднати чуттєві, слухові та зорові компоненти впливу на сприйняття художнього тексту студентами. Це може реалізовуватися у аудіо- чи відео- інтерпретації художнього тексту при одночасному супроводі ілюстраціями та можливими графічними зображеннями до твору); самоконтроль студентів (тестування, виконання контрольних вправ, проблемних завдань за допомогою комп'ютерних програм); виконання творчих робіт різного роду (створення за допомогою комп'ютерних технологій власних творчих проєктів: доповідей, рефератів, есе, критичних статей, презентацій, портфоліо тощо, які розкривають різні аспекти пов'язані з творчістю В.Г. Короленка.

Отже, вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка засобами інформаційно-комунікаційних технологій сприяє якісному оновленню та поліпшенню організацію освітнього процесу, тим самим забезпечуючи високий рівень сприйняття матеріалу студентами та формуванню у них високої інформаційної компетентності, що проявлятиметься у високопрофесійному використанні інформаційно-комунікаційних технологій у своїй навчальній та практичній діяльності.

Список використаних джерел

1. Дмитриева Е.И. Основная методическая проблема дистанционного обучения иностранным языкам через компьютерные телекоммуникационные сети Internet/ Е.И. Дмитриева // Иностранные языки в школе. – 1998. – № 1. – С. 6-11.
2. Інформаційні технології в навчанні. – К.: Видавнича група ВНУ, 2006. – 240 с.
3. Компьютерные телекоммуникации – школе. Пособие для учителя. /

под ред. Е.С. Полат. – М., 1995 – 168 с.

4. Пермінова Л. Використання мультимедійних ресурсів у процесі проведення уроку / Л. Пермінова / Метод. рекомендації. – Херсон: РІПО, 2007. – 68 с.

5. Співаковська-Ванденберг Є.О. Проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні зарубіжної літератури / Є.О. Співаковська-Ванденберг // Інформаційні технології в освіті. – С. 145-150.

Відомості про автора статті

Назва статті: «Вивчення літературної спадщини В.Г. Короленка засобами інформаційно-комунікаційних технологій»

Автор: Науменко Наталія Сергіївна

Місце роботи: аспірантка кафедри культурології та МВКД Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Посада, вчений ступінь: аспірантка кафедри культурології та МВКД Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка

Домашня адреса: 36040 м. Полтава, вул. Київське шосе 90, кв. 20

Контактний телефон: м. т. (095) 3079441; (098) 2848683

E-mail: natalka_poltava@meta.ua